

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Strategie rozvoje zeleně městysu Žernov

Obsah

1. Obecné zásady použití rostlin při utváření venkovských prostor	1
2. Základní informace.....	5
2.1 Historie a přírodní podmínky	6
3. Současnost obce.....	9
3.1 Extravilán	9
3.2 Intravilán	9
4. Analytická a návrhová část	10
4.1 Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň	10
4.2 Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň	31
4.3 Zeleň v extravilánu obce	39
5. Místní části	43
6. Orientační propočet nákladů	44
7. Implementační část	46
7.1 Způsob řízení a organizační zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně	46
7.2 Systém financování Strategie rozvoje zeleně	47
7.3 Aktualizace Strategie rozvoje zeleně	48
7.4 Monitoring a vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje zeleně	48
8. Závěr.....	49
9. Zdroje	50

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Zpracovatel:

Svazek obcí "ÚPA"
náměstí T. G. Masaryka 120
549 41 Červený Kostelec
IČ: 71211721

V rámci zpracovatelské organizace dokument vytvořil člen realizačního týmu projektu:

Jméno a příjmení: Jan Lonc, DiS.
Telefon: +420 603 341 442
E-mail: jlonc@volny.cz

Dokument byl vytvořen v rámci projektu „Efektivní správa obcí Červenokostecka a Českoskalicka“ registrační číslo CZ.03.4.74/0.0/0.0/16_058/0007446. Financování projektu bylo následující: prostředky z Evropské unie (85 %), prostředky ze státního rozpočtu (10 %), vlastní zdroje (5 %).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Kontakty: Zpracovatel, objednatel

Zpracovatel:

Jan Lonc, DiS.
Střeziměřice 5
552 04 Chvalkovice, okr. Náchod

Telefon: +420 603 341 442

E-mail: jlonc@volny.cz

Objednatel:

Městys Žernov
Žernov 112
552 03

Telefon: +420 491 452 501

Web: www.zernov.cz

E-mail: zernov@zernov.cz

Starosta obce: Mgr. Libor Mojžíš mobil +420 603 163 561

Místostarosta obce: Mgr. Olga Mařáčková, mobil +420 724 709 510

Úvod

Strategii rozvoje zeleně městyse Žernov jsem se snažil pojmut tak zodpovědně, jak mi mé svědomí a mé vědomosti dovolily. V rámci rozsahu zadání odevzdávám dílo, které by mělo být srozumitelným návodem na úpravu zeleně ve zmiňované obci. Zda se půjde cestou mých doporučení, či nikoliv záleží převážně na vedení obce, ale i na občanech samotných.

Byl bych moc rád, kdyby si občané vážili své obce jako cenného originálu, který se s ničím nesrovnává. To, co je na obci výjimečné, se má pečlivě chránit, správně udržovat a citlivě rozvíjet. Pravdou je, že dobré příklady táhnou a je dobré je následovat. Toto ovšem nelze dělat na úkor zavržení originality vlastní obce.

Čas jde stále kupředu a je třeba se smířit s tím, že pokrok jen stěží zastavíme. Doba malebných chaloupek s doškovými střechami a dřevěným roubením, kde se i tep srdce zpomalil, je bohužel za námi. To by nemělo měnit nic na skutečnosti, že síla místa je daná jednoduchostí, přirozeností a provázaností s okolní krajinou.

Tím, že u jednotlivých vybraných částí navrhuji určité změny neznamena, že by obec byla zcela bez dobrých příkladů, spíše jsem se zaměřil na místa, která drobnými úpravami mohou přispět k vyšší funkčnosti a harmonii daného místa.

Výsledkem odevzdané práce je odborný pohled na významná a méně významná místa v obci. Tyto informace by měly pomoci k většímu pochopení hodnot popisované obce a zároveň by měly přispět k efektivnějším rozvahám o její údržbě včetně zadávání kritérií při poptávkách na detailnější zpracování jednotlivých prováděcích dokumentací.

1. Obecné zásady použití rostlin při utváření venkovských prostor

Přesto, že je obec Žernov městysem, si zachovává charakter vesnice, o čemž svědčí i původní urbanistický koncept a celkové zasazení obce do krajiny. Zásady ozelenění budou tedy velmi podobné jako zásady zeleně na vesnici.

Jak dospět ke kvalitní zeleni na vesnici

1. Kvalitním zadáním – co, kde, kdy, proč (moudrý objednatel)
Kvalitním zadáním se rozumí takové zadání, kde objednatel i zhotovitel mají zcela jasno v realizačním výstupu zhotovitele (ať už se jedná o projekt nebo samotnou realizaci). To pochopitelně také znamená, že vedení obce by mělo alespoň z části vidět do problematiky zadaného díla (tj. nenechat se například omámit argumenty, jak jsou tůje bezúdržbové a celoročně zelené, ale vědět, že takové dřeviny rozhodně nepřispějí k umocnění vesnického rázu v jejich obci).
2. Kvalitním projektem (zodpovědný projektant)
Tento bod úzce souvisí s bodem jedna s tím, že projekt opravdu není jen o tom, aby architekt ukázal, co všechno umí vytvořit, ale aby pak jeho dílo bylo možné i prakticky realizovat. O to více pak na vesnici platí rčení „V jednoduchosti je krása“.
3. Projednáním s občany (vstřícnost, trpělivost, čas)
Dost občanů špatně nese skutečnost, když se něco vytváří za jejich zády. Je zde určitý pocit netransparentnosti a různých jiných předsudků. Projednání s občany není vždy lehký úkol, neboť je třeba, aby se alespoň větší část shodla na rozumném výsledku. Vytváříme prostory pro lidi a s lidmi. Jedině tím si můžeme alespoň z části zaručit i vřelejší vztah občanů k výslednému dílu, na kterém se mohli sami podílet.
4. Kvalitní realizací (nejnižší cena není cestou k nejlepšímu výsledku)
Bohužel je povětšinou již v zadání, že nejnižší nabídková cena vyhrává. Pak se ale nemůžeme divit výsledkům realizovaných děl. Tím, že je v zadání nejnižší cena prioritou dáváme jasně najevo, že nám o hodnotný výsledek tolik nejde. Kvalitní dílo sebou zákonitě musí nést i kvalitně ohodnocený výsledek. Proto je mnohdy lepší si celkové dílo rozdělit na etapy a realizovat ho po částech než se snažit dosáhnout kvalitního díla najednou s minimem prostředků.
5. Kvalitní údržbou
Tato skutečnost je velice často opomíjena a zejména se chybí u akcí realizovaných z dotačního titulu, kde se na realizaci povede získat požadovaná částka peněz, ale na údržbu v následných letech nejsou prostředky (dostatek pracovních sil, odbornost...) a ze strany obce často chybí finance na zadání údržby odborné firmě.
Je třeba myslet na to, že výsadbou rostlin proces nekončí, ale naopak začíná. Zeleň jako živý organismus by se dal v tomto případě přirovnat třeba k dítěti, kde naše péče nekončí ve fázi, kdy jde dítě do školy, ale pokračuje dál až do jeho dospělosti, což je potažmo velice podobné péči o zeleň. Výchovná fáze nově založené výsadby zeleně je proto hodně zásadní. O co je výchovná fáze kvalitnější, o to je udržovací fáze v pozdějších letech jednodušší.

6. Architekturou budov, která tvoří základní kostru vesnického rázu
Pokud je tato kostra narušena nevhodnými prvky, zeleň nemůže zachránit celkovou situaci, zeleň tvoří pouze doplněk a propojení sídla s okolní krajinou.
7. Novostavbami v obci s jasnými regulativy (zachování uliční čáry, sklon a barva střechy, barva fasády, dělení oken, použité materiály)
Jsou obce a bohužel je jich velice málo, které mají v tomto směru jasno. Vědí, že krásná obec je o harmonii zejména architektonických prvků a těmi jsou stavby.
Zachováním poselství našich předků (jednoduchost, symetrie, proporční vztahy, použité materiály, souladné barevné provedení aj.), dáváme najevo naši úctu a pochopení k původnímu záměru – ke kompoziční skladbě obce. Na tento původní záměr je dle mého názoru nutné navázat! Protichůdným argumentem pak nemůže být to, že *je jiná doba a vše se mění* – to je sice pravda, ale mění se pouze vnitřní potřeby člověka. Je to jako s lidskou postavou, kde současný člověk má sice jiné potřeby než člověk před sto lety, ale jeho tělo zůstává stále stejné, proto je určitě možné bydlet v domě, který respektuje architektonické hodnoty našich předků, a nejedna stavba je toho dnes důkazem.
8. Kosterními dřevinami v obci domácího původu – převážně listnaté
Každá domácí dřevina je zdrojem potravy a domovem pro mnoho užitečných živočichů.
Mnoho živočichů potřebuje ke svému životu pouze určité dřeviny (pokud v krajině tyto dřeviny chybí, jsou živočichové ohroženi.)
Užiteční živočichové tvoří přirozený řetězec a dochází tak k redukci škůdců, k pomoci při opylení, přilákání ostatních živočichů aj. Domácí dřeviny spolu s živočichy jsou tedy významnými tvůrci ekologické stability v krajině.
Domácí dřeviny jsou esteticky působivé, proměnlivé během celého roku, působí přirozeně a nepůsobí cizí v naší krajině.
Tvoří harmonii s okolní krajinou (krajina přirozeně prostupuje do intravilánu obce a naopak). Jsou užitečné z hlediska úkrytu, hnízdění a jako potrava mnohým živočichům.
Bývají součástí přirozeně se vyskytujících společenstev v krajině (topol, olše, vrba = mokřadní nivy).
Jsou cennou potravou i pro nás (ovocné stromy, léčivé květy, kůra listy apod.).
Nelze opomenout ani využití dřeva jako stavebního nebo jinak umělecky cenného materiálu (truhlářství, tesařství, řezbářství...).
- Díky použití domácích dřevin se projevuje naše individualita dané oblasti, regionu i státu.
9. Použitím rostlin domácích i zdomácnělých (pivoňka, šeřík apod.)
Výjimečně lze použít tvarový nebo barevný kultivar domácích dřevin (malokorunná lípa, červenolistá líska, okrasná jablono, plnokvětá třešeň v místě, kde je ovoce nežádoucí aj.). Je to dáno převážně pozměněnými podmínkami (ať už půdními nebo prostorovými), kde by jinak běžný druh domácí dřeviny neplnil funkci na něj kladenou.
10. Použitím lokálních, přírodních blízkých materiálů
Jedná se o lokální materiály (kámen, dřevo, místní deponie ornice aj.). Tyto materiály jsou nejen cenově přijatelné (díky krátké vzdálenosti přepravy), ale tvoří pak společně s ostatními místními materiály Genius loci (ducha místa). Jedná se i o společnou provázanost prvků na úrovni energetické.

11. Respektováním stávajících dominantních prvků v obci

Stávající dominantní prvky tvoří kostru celé obce a nejen na nich pak závisí ostatní prvky drobnějšího charakteru (nižšího významu). Příkladem nerespektování dominantních prvků může být třeba kostel na návrší osázený kolem dokola smrky nebo borovicemi. Tím potíráme nejen hodnoty obce, ale přicházíme o spoustu cenných možností, jako je např. hezký výhled do širého okolí, význačný orientační bod v krajině aj.

12. Utvářením kompozic zeleně tvořící jednotu s okolními stávajícími vegetačními prvky

Úpravy zeleně v obci mají výraznou vazbu na okolní krajinu.

Příkladem je použití stejných druhů dřevin v obci, které rostou v blízkém okolí, ve volné krajině (alespoň druhově), kvetoucí plané třešně nebo jabloně, kde dochází ke splynutí a sjednocení urbanizované i volné krajiny jako celku.

13. Respektováním měřítka dřevin vůči prostoru

Tato zásada se také často porušuje tím, že se zasadí do malého prostoru velké stromy, ale někdy se to děje i naopak, kde na vesnici se použije kulovitá forma dřeviny v místech, kde by se krásně vyjímal vzrostlý strom ve své plné kráse.

14. Zapojením mládeže a občanů do přípravy i realizace děl

Chceme-li něco změnit, musíme v první řadě začít u dětí. Pokud se mládež od mala naučí, že zeleň je živý organismus a že na ní závisí naše existence, pak se předpokládá, že se v dětech vybuduje k zeleni kladný vztah, který se v pozdějších letech promítne např. do snížení vandalizmu a k větší úctě ke stromům a ostatní zeleni.

Současné problémy zeleně na vesnici

Nevhodné úpravy zeleně na návsi – snaha přiblížit se městu, spolu s nevhodnými výsadbami dřevin tzv. nepromyšlené kompozice s cizím sortimentem dřevin – tuje, cypřišky, jalovce, stříbrné smrky, spolu s nedostatkem prostoru pro kořeny.

Satelitní výstavba domů, kde nalezneme spoustu barev, tvarů a struktur, a dovolím si použít výrazu „chaotické hroudy“. Mnohdy je při stavbě použit nesourodý materiál, který je dovezen i ze vzdálených koutů světa a svým složením se mnohdy řadí k nebezpečnému odpadu a bude s ním jednou nakládáno jako např. dnes s azbestem. Projekt některých domů s sebou nese všemožnou snůšku nápadů stavebních architektů a majitelů, jen ne sounáležitost a harmonii s okolím. Povětšinou se jedná o pozemky, které jsou do posledního metru využity na výstavbu domů, a na zeď bohužel nezůstává prostor. Tím vzniká v obci dost velký kýč, který nelze zelení nijak napravit.

Kontejnery na tříděný odpad, které svojí barevností, tvarem, materiálem a mnohdy i umístěním neharmonizují se svým okolím. Jiná situace by byla v případě kontejnerů provedených v jedné bílé barvě s názvy odpadů, které do nich patří.

Nekvalitní údržba ploch (neodbornost a záporný vztah k zeleni jako k něčemu podřadnému a méněcennému). Málokdo si uvědomuje tu obrovskou časovou náročnost, než dosáhne zeď svého objemu, který plní svoji opravdovou funkci až po desítkách let. Proto jakýkoli zásah do živého stromu je třeba pečlivě zvážit, ale hlavně si dopředu uvědomit možné následky našeho počínání.

Význačný český zahradní architekt Josef Kumpán roku 1939 pronesl:

„Dnešní venkovský člověk, který má k dispozici nejrychlejší a poměrně laciné dopravní prostředky, přejímá nesmyslně módu měst, upravovat své okolí podle městského vzoru. A tuto městskou zahradu kopíruje člověk v prostředí, které je obklopeno krásnými háji, ovocnými sady, pestrými loukami a bublajícími potůčky.“

2. Základní informace

Název obce: Žernov
Kraj: Královéhradecký
Okres: Náchod
GPS souřadnice: 50.430404N, 16.057445E
(Místopisy.cz, 2018)

Počet částí: 2
Katastrální výměra: 469 ha
Počet obyvatel: 265
Nadmořská výška: 382 m n. m.

(Oficiální stránky obce, 2018)

(Google maps, 2018)

2.1 Historie a přírodní podmínky

Stručná historie

První zmínka o Žernovu je v roce 1417, kdy se dovídáme o jeho existenci ze zprávy o majetkovém vypořádání majitele hradu Beneše z Ryzmburku, který "věnoval své manželce Anně 250 kop na Ryzmburce tvrzi a dvoru poplužním a městečku Žernově". V té době je již Žernov uváděn jako městečko, tzn. že musel být podstatně starší.

František Palacký v „Popisu království českého“ uvádí, že jméno z roku 1417 znělo původně Žrnovie. Bylo to tedy hromadné apelativum typu kamení. Později bylo převedeno do množného tvaru Žernovy a konečně do čísla jednotného Žernov.

V urbářích z let 1628 i 1631 a právě tak i v gruntovních knihách, založených v letech 1600 a 1729, je Žernov uváděn jako městečko. V gruntovní knize z roku 1743 je již označován jako obec. Při hledání příčiny tohoto úpadku lze vysledovat nejméně dva důvody: Žernov byl ze tří stran sevřen převážně panskými pozemky patřícími k Ryzmburku. Zbývající jihovýchodní část vlastnili do roku 1716 Strakové z Nedabylic, kteří ji prodali rovněž Piccolominimu. Naprostý nedostatek stavebního místa vedl k neustálému zhušťování a omezování výstavby a ve svém důsledku k pozvolnému úpadku Žernova.

Během třicetileté války některé usedlosti lehly popelem. Toto řádění se vystupňovalo v roce 1634 po zavraždění Albrechta z Valdštejna a Adama Erdmana Trčky z Lípy, majitele náchodského panství.

Koncem 18. století byl císař Josef II. původně rozhodnut vybudovat vojenskou pevnost právě zde, a to díky poloze Žernova, ale nakonec svůj záměr přeložil do okolí Jaroměře.

V usedlosti čp. 63 (nyní zemědělský podnik a hostinec) se narodil a svoje mládí prožil Antonín Čapek, otec bratří Čapků a jejich sestry Heleny. Další výraznou osobností, která má vztah k Žernovu, je umělecký řezbář a podnikatel, ale také i úspěšný léčitel Břetislav Kafka. Do povědomí široké veřejnosti vešel především tím, že se velkou měrou zasloužil o dokonalejší poznání parapsychologických jevů. Jeho život je sice spojen s Červeným Kostelcem, ale oba rodiče i prarodiče byli z Žernova.

Při zemních pracích v roce 1981 došlo v Dolcích pod hřbitovem k nálezům mamutího klu. Okolní terén na komplexnější archeologický průzkum teprve čeká. Celé řešené území je územím s archeologickými nálezy, na veškerou stavební činnost se vztahují ustanovení § 22 odst. 2 památkového zákona.

V roce 1960 byly odděleny Ratibořice a došlo k integraci tří obcí: Žernova, Červené Hory a Všelib se sídlem MNV na Žernově. Toto uspořádání trvalo až do roku 1990, kdy se obec Červená Hora osamostatnila a Všeliby se z vlastního rozhodnutí připojily ke Studnici.

V návaznosti na minulost byl Žernov 9. prosince 2015 v souladu se zákonem o obcích a zákonem o jednacím řádu Poslanecké sněmovny stanoven městysem.

(<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10506/zernov/>)

Přírodní podmínky

Řešené území obce Žernov se nachází v geomorfologickém celku Krkonošské podhůří. Jedná se o poměrně členité území, které lze charakterizovat jako okraj náhorní plošiny s nápadným zdvihem od jihu, obklopené svahy na východní straně a strmými srázy na straně západní, která pokračuje jako mírně zvlněná rovina severním směrem.

V jižní části leží zastavěné území obce. Území obce je budováno převážně sedimentárními horninami české křídové pánve (druhohorní pískovce a jílovce a kvartérní říční a svahové sedimenty). Do severozápadní části zasahují usazeniny prvohorního (permského) stáří.

Biogeograficky leží řešené území v regionu 1.37 Podkrkonošský. Z fyto geografického hlediska je řešené území součástí mezofytika (Mesophyticum) a leží v okrsku 56e Červenokostecké Podkrkonoší.

Z hlediska zoogeografického patří území do provincie listnatých lesů eurosibiřské podoblasti palearktické oblasti. V území je vyrovnané zastoupení zoocenóz lesů a kulturních stepí a lidských sídlišť.

Žernov leží dle ZÚR KHK v oblastech krajinného rázu 3 – Podkrkonoší a 9 – Opočensko. Celé území obce je zařazeno do typu krajiny lesozemědělské. NPP (Národní přírodní památka) Babiččino údolí v okolí řeky Úpy chrání přírodní a krajinné prostředí kulturně významného místa. Lesy tvoří cca 29 % rozlohy obce a jsou zde zastoupeny jak lesy ochranné a lesy zvláštního určení, tak lesy hospodářské.

Územní plán určil koncepci ÚSES, a to vymezením prvků ÚSES jak regionální úrovně (v souladu se ZÚR KHK), tak místní úrovně.

Kulturní hodnoty

Do území obce Žernov zasahuje část rozsáhlého areálu Babiččina údolí, který byl v roce 1978 prohlášen NKP (Babiččino údolí v Ratibořicích). Z nemovitých kulturních památek zapsaných do státního seznamu ještě před rokem 1988 je to zřícenina hradu Rýzmburk.

Uprostřed Žernova je kaple Panny Marie Sněžné. Původně barokní kaple stojí prý na místě bývalého pivovaru. Stavba byla dokončena v roce 1780. Po opravách byla znovu otevřena v roce 2005.

Babiččino údolí

Název údolí je odvozen z povídky Boženy Němcové Babička, jehož děj sem spisovatelka umístila. Jedná se o údolí Úpy severně od České Skalice, poblíž zámku v Ratibořicích. Tuto krajinu Babiččiným údolím nazval poprvé roku 1878 spisovatel Otakar Jedlička působící ve Smiřicích jako lékař. Roku 1952 prohlásilo tehdejší Ministerstvo školství, věd a umění toto údolí za krajinnou a národní rezervaci, roku 1978 pak bylo prohlášeno národní kulturní památkou.

K nejnavštěvovanějším místům údolí patří Staré bělidlo, domek čp.7 u Viktorčina splavu. Zde prožila Božena Němcová roku 1844 prázdniny se svými dětmi a v povídce Babička sem přenesla své vzpomínky z dětství prožitého se svojí babičkou Marií Magdalénou Novotnou na starém panském bělidle pod zámkem v nedalekých Ratibořicích. Po 2. světové válce byl domek čp.7 vybaven dobovým lidovým nábytkem ze sbírek Muzea Boženy Němcové v České

Skalici. Budova a okolí byly později dále upraveny roku 1970 při natáčení filmu Babička režiséra Antonína Moskalyka; jako připomínka povídky stojí asi v polovině cesty mezi ratibořickým zámkem a Starým bělidlem také sousoší babičky s vnoučaty a psy.

Viktorčin splav za Starým bělidlem také v průběhu let změnil podobu i polohu; nejprve při stavbě zavodňovacích soustav v letech 1842–1848 a 1874–1875, později v rámci regulace toku Úpy ve 20. a 50. letech 20. století. Na místo původně dřevěného splavu bylo osazeno betonové a kamenné čelo, to bylo roku 1970 při natáčení filmu z důvodu obnovení staršího vzhledu obloženo kmeny stromů. Původní splav byl v místě současné cesty. Přibližně v polovině cesty mezi pomníkem a Starým bělidlem je pod dubem kamenný křížek s letopočtem 1866. Ten nemá nic společného s Viktorkou, jak se někteří lidé mylně domnívají, ale jde o památku na padlého vojáka. Křížek byl původně uprostřed louky, na toto místo byl přemístěn poté, co jej několikrát poškodili zemědělci při sekání trávy. Místní část Rýzmburk je evropsky významná lokalita Babiččino údolí – Rýzmburk.

Obec má turistický potenciál ve formě nedalekého Babiččina údolí, v obci je nová rozhledna Žernov, zřícenina hradu Rýzmburk a Rýzmburský altán.

Zřícenina hradu Rýzmburk

Hrad byl založen ve 2. polovině 13. století. První písemná zmínka pochází z roku 1319. V roce 1544 koupil Rýzmburk Bernard Žehušický z Nestajova a učinil z něj centrum celého panství. Na rozhraní 16. a 17. století byl hrad opuštěn, v roce 1634 jej vyplenilo císařské vojsko a v roce 1641 Švédové. Na konci 17. století byl kámen z Rýzmburku používán jako stavební materiál. I nadále zůstal Rýzmburk pouze zříceninou.

Z hradu se do dnešních dnů dochovaly pouze zbytky podsklepené brány, hradeb a klenutých sklepů, které jsou volně přístupné.

Rýzmburský altán

Rýzmburský altán byl vystavěn roku 1798 vévodou Petrem Kuronským na místě bývalého gotického hradu. K výstavbě altánu posloužily i zbytky zdíva původního hradu, které byly dále použity i při stavebních pracích na ratibořickém zámku. Z altánu je výhled do údolí Úpy a k Jestřebím horám.

Červený most

Červený most je zajímavou technickou památkou Babiččina údolí. Překlenuje říčku Úpu pod Rýzmburským altánem. Jde o dřevěný trámový most na kamenných pilířích, který je mořený do výrazné rubínové barvy. Přes most vedou značené turistické trasy, červená a modrá.

Pohodelská lávka

Jedná se o obnovenou lávku přes řeku Úpu, v lokalitě Pohodlí. Z časových a finančních důvodů byla vyrobena až v Rakousku a jednotlivé díly byly přivezeny a smontovány na samotném břehu. Celá konstrukce byla následně usazena na své místo pomocí velkého jeřábu. Jejím předchůdcem byla lávka vzpěradlové konstrukce vybudovaná v letech 1943–44. Po více než 30 letech své existence se v únoru 1979, vinou pokračující hniloby, samovolně zřítila do vody. Ještě starší lávka stávala pod bývalým splavem v místech nynějšího brodu. Byla dosti úzká a její konstrukci tvořily neopracované souše, které byly nesené dvěma nebo třemi podpěrami zapuštěnými do dna řeky. Ze stejného materiálu bylo i jednoduché zábradlí. Téměř po každé velké vodě bylo nutné provádět její částečnou obnovu.

(http://www.zernov.cz/images/program_rozvoje_obce_2015-2025.pdf)

3. Současnost obce

Obec Žernov se nachází severně cca 3 km od České Skalice a jižně cca 5 km od Červeného Kostelce. Západně od obce se nachází Babiččino údolí a protéká tu řeka Úpa. K místní části obce patří Rýzmburk.

Obec Žernov získala v roce 2009 ocenění v soutěži Vesnice roku. V celostátním kole soutěže Vesnice roku se umístila na třetím místě. Pro využití volného času je v obci k dispozici sportovní hřiště na návsi, tělocvična a další sportoviště u rozhledny. Dále bychom v obci našli knihovnu, kapli a hřbitov. Místní obyvatelé mohou využívat veřejný vodovod. Obec je členem Mikroregionu "Svazek obcí 1866". (www.mistopisy.cz)

3.1 Extravilán

Žernov spadá do oblasti Národní přírodní památky Babiččino údolí.

Do místní části Rýzmburku zasahuje evropsky významná lokalita Babiččino údolí.

Hluboce zaříznuté údolí Úpy vytváří i přes nízkou nadmořskou výšku příznivé mikroklimatické podmínky pro rozšíření rostlinných druhů typických pro submontánní a montánní polohy, např. pryskyřník platanolistý, kerblík lesklý, žluťucha aj. Nejhodnotnější jsou svahové ovsíkové louky na tzv. Bílém kopci, které místy mají charakter suchých trávníků s výskytem vemeníku dvoulistého a prvosenky jarní.

V obci jsou i dva památné stromy duby letní nad rybníčkem v Žernově.

(http://www.zernov.cz/images/program_rozvoje_obce_2015-2025.pdf)

3.2 Intravilán

Intravilán městyse má charakter vesnice s malebnou návší s přirozenou návazností na okolní krajinu. Jsou zde stavby vesnického charakteru, které vnášejí do obce harmonii. Nejde pouze o stavby historické, ale jsou to i stavby nové, respektující původní architektonický ráz obce. Systém sídelní zeleně tvoří z největší části zeleň zahrad na soukromých pozemcích, dále zeleň vyhrazená (zeleň u MŠ apod.) a zeleň veřejná včetně hřbitova.

4. Analytická a návrhová část

Návrhová část dělí zeleň do tří kategorií:

Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň:

Jsou to převážně místa, která tvoří tzv. kostru obce, což může být dáno jejich architektonickou hodnotou, umístěním na strategických místech nebo frekvencí návštěvnosti (kostel, hřbitov, škola, obecní úřad, náves aj.).

Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň:

Jsou to místa, která v obci hrají úlohu dotváření celkového dojmu z obce, ale nehrají v obci dominantní úlohu (autobusová zastávka, zeleň u budov bez přídatku zvláštní historické hodnoty, zeleň sportovních areálů apod.).

Zeleň v extravilánu obce:

Zelené plochy mimo zastavěná území obce, která významně ovlivňují nejen krajinný ráz, ale nemalou měrou i život samotných obyvatel obce (aleje, remízky, tůňky aj.).

4.1 Významná místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Místa, která v současné době tvoří v zastavěném území obce významnou hodnotu, kterou je třeba chránit a dobře o ni pečovat.

- Kaple Panny Marie Sněžné
- Velká náves
- Malá náves
- Křížek u kaple
- Hřbitov
- Rozhledna
- Stavby podtrhující ráz obce

Kaple Panny Marie Sněžné

Kaple Panny Marie Sněžné je římskokatolická kaple na návsi v obci Žernov. Původně barokní kaple stojí údajně na místě bývalého pivovaru. Stavba byla dokončena v roce 1780. Po opravách byla znovu otevřena a při slavnostní bohoslužbě vysvěcena arcibiskupem Otčenáškem, a to 25. září 2005. Půdorys byl původně skoro čtvercový s apsidovitým kněžištěm. Roku 1898 byla loď prodloužena o 6 metrů a byla k ní přistavěna sakristie. Triumfální oblouk je segmentový. Stěny jsou hladké, okna polokruhová, věž dřevěná. Bohoslužby se konají v neděli před slavností sv. Václava. Kaple je ve vlastnictví Římskokatolické církve – farnosti Náchod.

(http://www.zernov.cz/images/program_rozvoje_obce_2015-2025)

Současný stav – foto

Přednosti:

- Hezká proporční a dominantní stavba v centru obce.
- Stavba byla citlivě zrestaurována.
- Okolní stavení jednoduchého venkovského vzhledu vhodně doplňují dominantní roli kaple.

Nedostatky:

- Kaple má ve svém bezprostředním okolí omezené prostorové podmínky, které nám brání výsadbě vzrostlejších stromů, jako orámování a zdůraznění stavby.
- Současná okolní zeleň stavbu vhodně nezdurazňuje, ale naopak zakrývá a tím potlačuje její hlavní dominantní úlohu.
- Borovice kleč svoji stálezelenou a nahnutou korunou dominantu zakrývá z hlavní čelní strany.
- Lípa srdčitá, je vysazena příliš blízko kaple a hrozí zde narušování podezdívky stavby jejími kořeny. Stejně tak u koruny lípy je vyžadována nutná, pravidelná regulace řezem.

Možná řešení:

Kapli uvolnit ze zápoje dřevin a přizdobení a orámování kaple provést zelení nižšího růstu.

Navržené řešení

Obrázek vpravo nahoře ukazuje bílé kvetoucí keř, jako nižší pohledový rámec ke kapli, kde bílá barva má úlohu harmonie, aby byla zdůrazněna dominantní funkce kaple.

Druhá strana kaple má rovněž vytvořen rámec z keřovitější dřeviny typu šeřík, nepravý jasmín, hortensie, jabloň Evereste – keřová aj. Obrázek vpravo dole ukazuje možnost výsadby kleče, která by se držela keřová a nízká. Jde o případ zachování stálezeleného efektu, který ke kamenné stavbě také vhodně harmonuje.

Pozadí vizualizací je tvořeno vyšším stromem, který by v tomto případě musel být na pozemku sousedním (třešeň, ořešák, jabloň aj.).

Pokud současná zeleň plní požadavky, které občanům vyhovují, pak toto doporučení neznamená radikální kácení současných dřevin. Jedná se o doporučení spíše do budoucna pro zvážení nové výsadby. Možností by se určitě našlo hned několik.

Velká návěs

Velkou návěsí jsem nazval hlavní centrální prostor obce, kde se nachází dětské a sportovní hřiště, kryté odpočívadlo, hasičská zbrojnice, kaple a památník padlým v 1 světové válce. Jedná se o parcely č. 838/2, 793/1, 25, 838/2 a 793/2 ve vlastnictví obce Žernov.

V důsledku požadavků místních občanů na parkovací místa pro auta byla vypracována studie Revitalizace návěsí v Žernově (autor Ing. arch. Klára Voláková 2017). Tento projekt neřeší pouze vyhrazená místa pro parkování, ale v projektu se odráží i rozvržení a návrh zeleně, jako součást návěsního prostoru.

K návrhu mám připomínku tu, že se osobně nedomnívám, že v celém prostoru návěsí je zanedbaná zeleň nevhodné druhové skladby s nekoncepčními plochami zeleně, které přestaly plnit svoji funkci. Můj názor je opačný a spíše bych poukázal na pár drobností, které by vyžadovaly jistou změnu, pokud se na tom usnese i vedení obce.

Návěs je malebným prostorem městyse Žernov s dominantní krásnou lípou a s přilehlými venkovskými stavbami tvořící tvář dané obce.

Současný stav návěsí – foto

Posouzení současného stavu návsi

Prostor pro kontejnery

Umístění nového přístřešku na kontejnery bylo zvoleno na stejném místě, kde stávaly dříve. Rozdíl byl pouze v rozšíření přístřešku směrem ke stávající vzrostlé lípě, kde z důvodu stavebních výkopových prací došlo k narušení kořenů stávající dominantní lípy na návsi. Dle mého názoru měly být kontejnery umístěny na jiném místě, kde toto riziko nehrozí. Tímto zásahem byla pravděpodobně poškozena část kořenů, a to nejen výkopovými pracemi, ale i hutněním podloží a drenážní štěrkovou vrstvou, kde budou kořeny usychat a následně dojde k odstavování větví v koruně s jejich pravděpodobným postupným úhynem. Vždy je třeba zvážit a konzultovat možná řešení. Přístřešek mohl být umístěný např. nad dětským hřištěm viz obr. dole.

Foto před umístěním přístřešku

Foto po umístění přístřešku

Možné umístění přístřešku na kontejnery – půdorys (www.ikatastr.cz)

Obrázek vlevo dole ukazuje současný vzhled přístřešku, který sice sjednotil kontejnery do jednoho uceleného kompozičního prvku, ale jako kompoziční prvek, který má návaznost na své okolí, by měl mít barevné provedení souladné s ostatními dřevěnými prvky. Převažující dřevěné konstrukce jsou v prostoru návsi – kryté posezení a roubená stavba čp. 1. Ty mají dřevěné prvky v tmavohnědém provedení, a proto k zachování souladnosti by měl být přístřešek ve stejné barvě. Předchozí přístřešek pro kontejnery tuto barvu respektoval.

Současný stav

Navržený stav

Lípy na návsi

Mohli bychom tyto lípy rozdělit na lípy intenzivně tvarované řezem a lípy volně rostoucí s občasným mírným řezem.

První skupina (tj. lípy intenzivně tvarované řezem) jsou dvě lípy u dětského hřiště podél komunikace (obr. vlevo dole) a lípa na břehu sportovního hřiště (obr. vpravo dole).

U těchto lip dochází k silnému tvarování korun řezem tak, aby nedošlo k jejich přílišnému zmohutnění. Tato myšlenka má svá opodstatnění, ale je třeba dbát na určitá pravidla řezu, aby se stromy předčasně těmito zásahy nevysílily a nedošlo k jejich brzkému úhynu.

Jednoznačně jsou lípy takto hlubokým řezem oslabeny a lepší by bylo zapěstovat na kosterních větvích čípky a řez provádět jen do mladého a slabého dřeva (příklad lípy v České Skalici na náměstí).

Druhá skupina (tj. lípy volně rostoucí s občasným mírným řezem)

Tyto lípy jsou hlavním kompozičním prvkem návsi. Jsou dvě – jedna u památníku padlým a druhá u odpočívadla. Je nesmírně důležité tyto lípy jakkoli neponičit povětšinou neodborným řezem. Lípy mají dostatek prostoru a mohou se tedy volně rozvíjet. Proto jsem výše upozorňoval na neuvážený zásah do kořenové zóny jedné z nich při budování přístřešku na kontejnery. Škody jsou v případě úhynu nevyčíslitelné, neboť časová osa nového stromu do doby, než vytvoří stejnou listovou hmotu, je dlouhá na desítky let.

Je pochopitelné, že pokud bude některá z lip poškozena a hrozilo by nebezpečí ohrožení osob a majetku, bude třeba vzniklou situaci řešit a zhodnotit jednotlivá řešení. Vždy je třeba v zásadě problémům předcházet a problémy většinou přichází v souvislosti s provedeným hlubokým řezem do starého dřeva. Pak nemá strom šanci ránu zacelit a strom začíná chátrat.

Pohled na dvě vzrostlé lípy na návsi vlevo dole u pomníku a vpravo dole u odpočívadla.

Na obrázcích je patrný rozdíl mezi habitem koruny.

Nalevo lípa u pomníku byla kdysi seříznuta a následkem řezu vznikla sekundární koruna rostoucí vzpřímeně nahoru. Vpravo lípa u odpočívadla roste více přirozeně, jen její kmen byl zřejmě zvyšován odstraňováním slabších větví. Tyto lípy tvoří základní kostru zeleně na návsi.

Návrh návsi od Ing. arch. Kláry Volákové

Malá návěs

Je nazván prostor mezi velkou návší a sportovištěm u rozhledny. Malá návěs se nachází na parcele č. 792/1 ve vlastnictví obce a č. 1543/1 v soukromém vlastnictví. Pozemku vévodí mohutný jasan na soukromém pozemku p. č. 1542 v rohu návěs, který je její dominantou. Dalšími významnými stromy jsou v ploše návěs na obecním pozemku tři jírovce (*Aesculus hippocastanum*) a tři jedle normanské (*Abies nordmaniana*). V zatravněné ploše je studna, lavička a orientační cedule. Za okružní komunikací u plotu soukromého objektu čp. 26 bývalo odpočívadlo, které bylo nedávno přebudováno na parkoviště. Stávající jedle a jírovce začínají na dané ploše přerůstat měřítko, ale díky otevřenosti prostoru (stromy nejsou zavětveny až k zemi) celkově působí malá návěs klidným a přehledným dojmem.

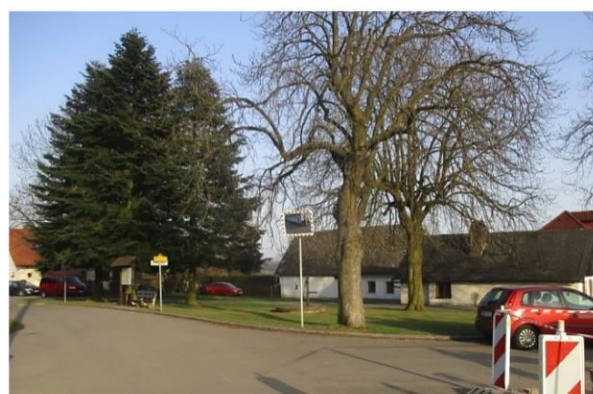
Dne 15. 10. 2018 se uskutečnila v městysi Žernov schůzka za účelem řešení problému při narušování základů zdiva u domu čp. 65 na malé návěs. Toto narušení základů domu vzniklo zřejmě od kořenů poblíž rostoucího jírovce, který mírně zvedá i místní přilehlou vozovku. Známky poškození zatím nebyly příliš viditelné, šlo spíše o mírnější prasklinu ve zdi a také o mírně zvlněnou vozovku. Majitelé domu našli údajně kořeny v podlaze domu. Navržené řešení se jako nejméně destruktivní jeví ručním výkopem rigolu, podél domu (pásovou rýhu), s vložením kořenové zábrany Rootcontrol.

Taková a jiná podobná rizika samozřejmě mohou vzniknout z důvodu blízkého umístění vzrostlých stromů u budov. Problém se může stupňovat vlivem sucha a horka (kořeny hledají stín, vlhko, kyslík) a asfaltová komunikace na kořenech k problémům může jen přispět.

Řešením takových prostor se jeví:

- Pravidelné sledování zdravotního stavu stromů a jakékoli změny konzultovat s odborníkem.
- Stromy jsou navrženy na dožití, ale ne za cenu toho, že zde budou stromy poškozené, nemocné nebo jinak nebezpečné. Jedná se o záměr na dožití v případě dobrého zdravotního stavu stromů.
- Pokud by stromy ohrožovaly, muselo by se přistoupit k celkové revitalizaci místa.
- Riziko, že se některý ze stromů nezlomí nebo nevyvrátí v extrémních výkyvech počasí nelze rozhodně vyloučit.
- Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) obvod kmene 3,52 m a výškou 21 m vévodí tomuto prostoru malé návsi (obr. vpravo dole). Pro případnou evidenci památného stromu musí žádat vlastník pozemku, na kterém se strom nachází.

Foto malé návsi, půdorys (www.ikatastr.cz)

Křížek u kaple

Křížek se nachází poblíž kaple směrem k obecnímu úřadu. V minulosti zde rostly jalovce (obr. vlevo), které prostor zbytečně tříštily a potlačovaly jeho žádoucí symetrii. Správně došlo ze strany obce k odstranění jalovců (obr. vpravo), kde cílem by mělo být symetrické osázení – viz dole vizualizace.

Vizualizace osázení

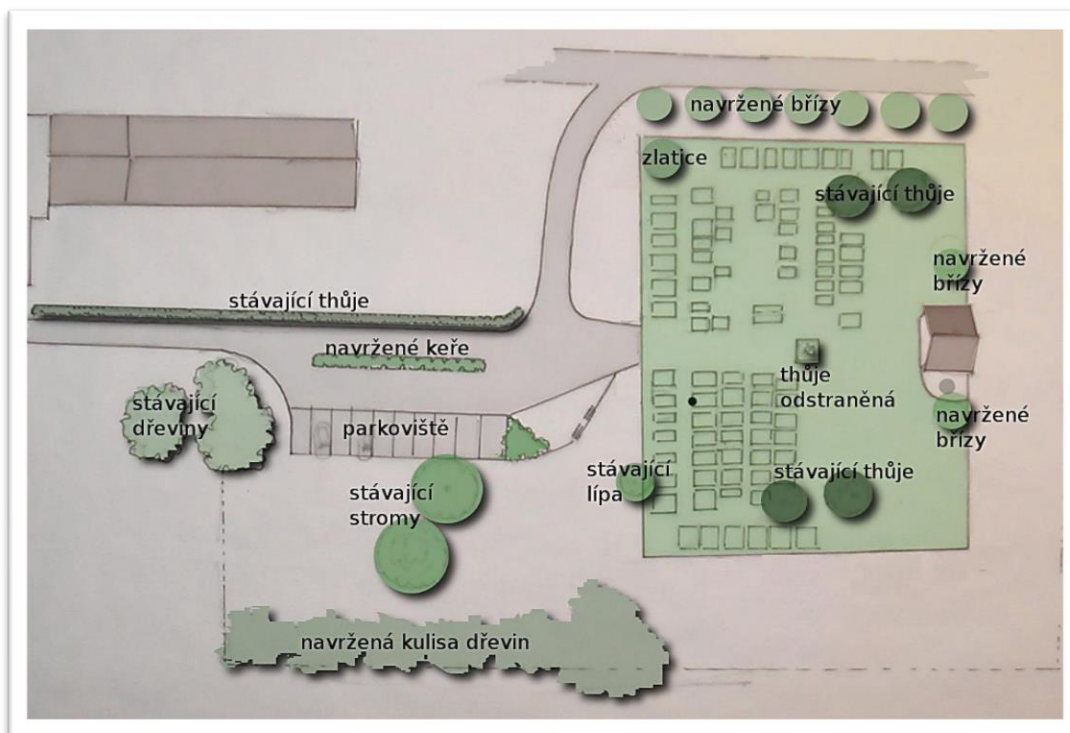
Hřbitov

Hřbitov se nachází na parcelách č. 312/3 a 312/14, obě jsou ve vlastnictví městyse Žernov. Parcela č. 312/3 je pozemkem samotného hřbitova s hroby a parcela č. 312/14 tvoří obvodový prostor hřbitova s vysazenými lípami a vstupním paloučkem. Příjezdová komunikace je po levé straně lemována řadou tují (Thuja occidentalis 'Smaragd'). Na pravé straně je 20 m dlouhý a cca 2 m široký pás trávníku.

Hřbitovní zeď je z venkovní strany lemována lípami, které nejsou v dobrém zdravotním stavu z důvodů neodborné péče, zejména nevhodným hlubokým řezem.

Na hřbitově proběhly dílčí úpravy, kde bylo postupováno dle vypracovaného plánu z roku 2015 na obnovu zeleně.

Návrhová skica z roku 2015 (soukromý archiv Jan Lonc, DiS)

V současné době se nachází hlavní kosterní zeleň na parcele obvodové tj. 312/14. jedná se o lípy osázené po obvodu hřbitova z důvodů, o kterém je možno jen spekulovat.

Osázení hřbitovní zdi mohlo být provedeno zřejmě z důvodů:

- Orientačních, kde stromy upozorňují na význačné místo (aleje spojovaly významná místa v krajině – kaple, studánky, blízké obce aj.).
- Snížení vlhkosti základů zdiva, kde kořeny stromů odnímají základům přebytečnou vlhkost.
- Do jisté míry mohou stromy plnit i funkci tzv. protivětrnou – větrolamy.
- Za nevýhodu tohoto počínání osobně považuji zvýšené riziko zvedání podezdívky zdi (kořeny stromů).

Z těchto důvodů a bezpochyby i z více jako např. (ztížení údržby na jejich ořez) doporučuji snažit se zachovat tyto stromy pouze v místech, kde mají svůj význam (rámování vstupních prostorů, zdůraznění stavby na jejich rozích – jako změkčení tvrdých a ostrých linií zdi a jako spojovací prvek v krajině, neboť opakující se dřevina sjednocuje prostor).

V ideálním případě by měly být stromy vzdáleny od zdi nejméně 5 m. Je to dáno tím, že slabší kořeny po okraji stromu nemají takovou sílu narušovat podezdívku zdi, na rozdíl od kořenů hlavních – náběhových rostoucích poblíž kmene.

U stávajících řezaných lip by byla v současnosti škoda je radikálně odstraňovat a bude lépe je ponechat na dožití s pravidelně prováděným odlehčovacím řezem. U některých lip bude potřeba jejich odstranění z důvodu špatného zdravotního stavu. Platí o řezu to samé, co bylo psáno u velké návsi, a sice neprovádět řez do staršího dřeva, ale zapěstovat na kosterních větvích čípky a řez provádět jen do mladého a slabého dřeva.

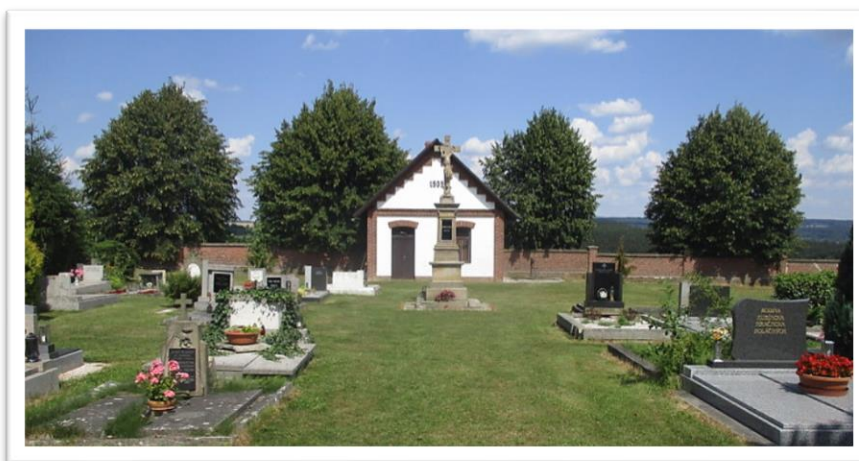
Po dožití těchto lip navrhuji již lípy po obvodu zdi nesázet, pouze v místech, kde budou mít dostatek prostoru a nebudou se tudíž muset radikálně řezat a ani jejich kořeny nebudou ohrožovat podezdívku zdi.

Současné túje jsou ponechány z důvodu potřebné stálezelené kulisy oddělující sousední zemědělský objekt od pietního místa hřbitova.

Současná příjezdová plocha před hřbitovem s tújemi

Pohled na hřbitov k márnici, s obvodovým osázením lípami

Smutný pohled na zdravotní stav některých lip podél hřbitovní zdi

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Na pozemek před hřbitovem byla k 100. výročí založení Československé republiky vysazena lípa svobody.

Rozhledna

Rozhledna se nachází na okraji sportoviště Žernova, na parcele č. 75/6. Byla vystavěná v rámci projektu Místa plná rozhledů v Euroregionu Glacensis, díky spolupráci Branky, o.p.s., a Euroregionu Glacensis. Jedná se o dřevěnou stavbu spojovanou kovovými díly vysokou 24 m. Rozhledna byla slavnostně otevřena 30. 11. 2014. Z rozhledny je možno vidět Krkonoše, Jestřebí hory, Orlické hory i Polabí.

Sadové úpravy okolo rozhledny proběhly v roce 2015 a momentálně je o zeleň správně pečováno. Některé partie by se již mohly postupně omlazovat řezem a jiná místa naopak dosadit pro větší zapojení porostu.

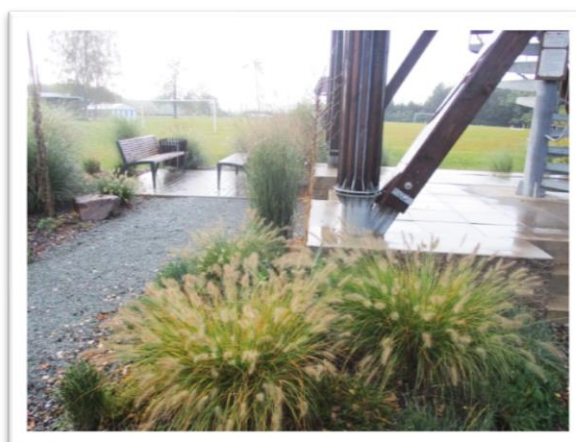
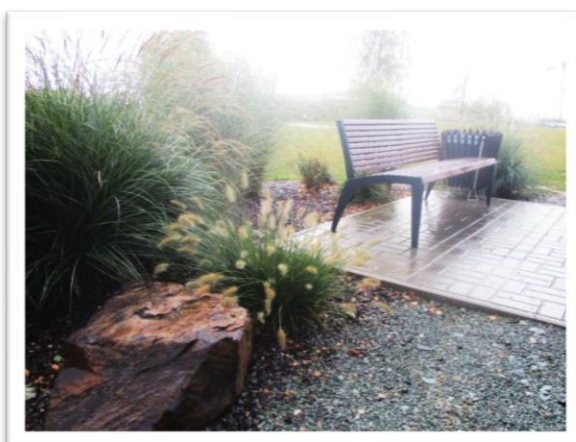
Rozhledna v roce 2014 před výsadbou zeleně

Rozhledna 2015, čerstvě po výsadbě (www.en. mapy.cz)

Rozhledna v roce 2016, rok po výsadbě

Stavby podtrhující ráz obce

Jsou to stavby, vesnického charakteru, které vnáší do obce harmonii a některé propojují minulost se současností. Nemusí se striktně jednat o stavby historické, ale mohou to být i stavby nové, respektující původní architektonický ráz obce. Pár jich bylo vybráno (viz níže).

Stavba čp. 10

Jedná se o stavbu typického venkovského charakteru s harmonickými proporcemi, bílou fasádou, sedlovou střechou a dřevěnými prvky sladěnými v jedné barvě. Ovocná zahrada propojuje stavbu s okolní krajinou. Moc hezký příklad vzorně udržované architektonické hodnoty.

Stavba čp. 54 (foto Google maps)

Zachovány původní proporce stavby včetně lokálně sjednocujícího prvku – kamene. Vzrostlý strom rámuje stavbu a propojuje ji s okolní krajinou.

Stavba čp. 40

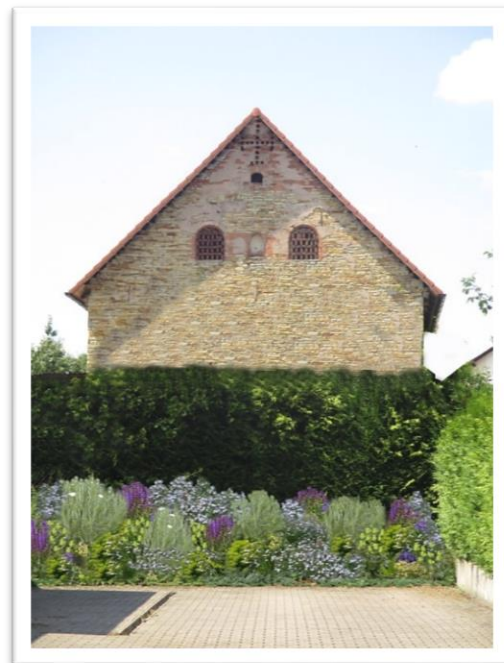
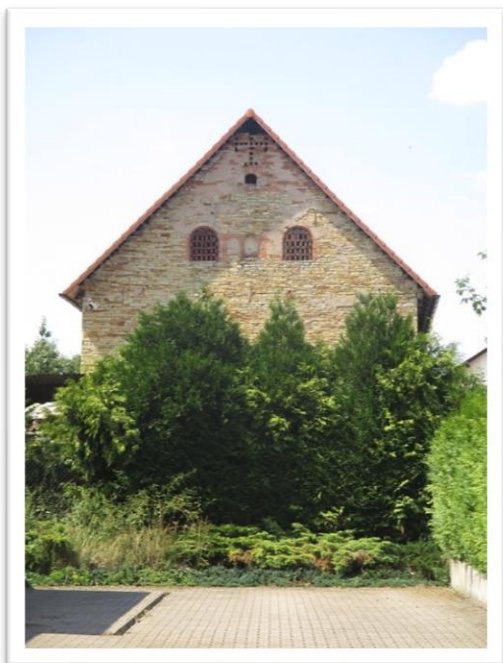

Zachované původní proporce stavby včetně lokálně sjednocujícího prvku – kamene.
Jak málo stačí, aby slunečnice a vinná réva před kamennou zdí navozovaly libý pocit venkova.

Stavba čp. 3

Součástí obytného stavení čp. 3 je i stodola, která svým provedením respektuje smysl pro symetrii a harmonii (obr. vlevo dole).

Větší harmonie by se v tomto případě dosáhlo odhalením části stavby, s květinovou venkovskou výsadbou v popředí u OÚ (obr. níže vpravo – navržený stav).

Stavba čp. 47 a 102 (foto – Google maps)

Na fotce je vidět smysl majitelů domu k zachování venkovského vzhledu stavby, přesto, že se jedná o novou stavbu (čp. 102).

Stavba čp. 1

Hezké venkovské stavení, pro které platí stejné pozitivní komentáře jako u předchozích staveb. Další vhodný příklad zdůraznění nejvyšších architektonických hodnot stavby s respektováním původních proporčních a symetrických zákonitostí.

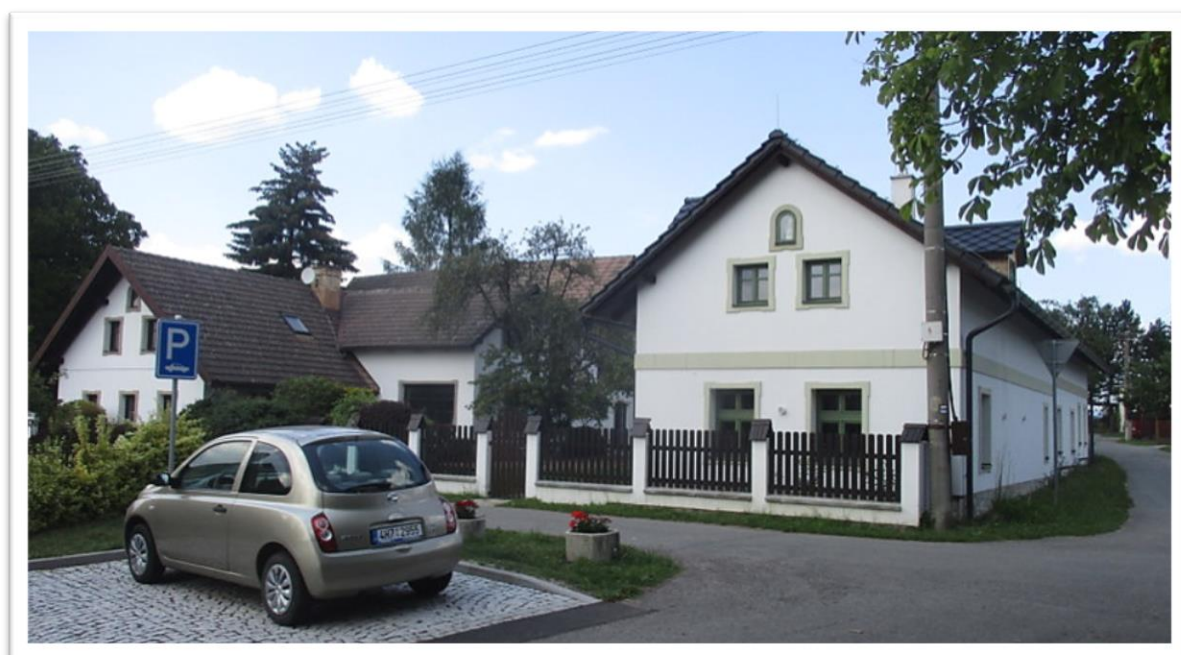
Stavba čp. 20 a čp. 86 na velké návsi (foto Google maps)

Zejména stavba čp. 20 vnáší do centra obce originalitu svým architektonickým provedením, s respektováním zákonitostí pro harmonickou architekturu vesnic (symetrie, proporce, barevnost aj.)

Stavba čp. 86 nás svými čistými liniemi a svojí jednoduchostí navrací do historického období návsi.

Stavba čp. 53 a čp. 24

Smysl občanů pro harmonické udržení architektonických hodnot v obci je v Žernově obzvláště silnou předností.

Stavba na parcele č. 483/1

Další ze staveb, které jsou vzorným příkladem toho, že i novostavba v obci může svým architektonickým provedením skvěle zapadat do svého prostředí. Historické stavby navíc k této přednosti splňovaly takřka nulovou ekologickou stopu pro své prostředí.

O stavbách podtrhující ráz obce Žernov bych mohl psát skutečně dlouho. Bezpochyby by sem patřily stavby jako:

stavba č.p. 88, citlivě nově přistavený cihlový přístavek u hřiště u čp. 78, stavba čp. 18 jako jedna s dominantních staveb návsi, márnice na hřbitově a jiné.

Pokud se návštěvník Žernova pozastaví a zeptá se sám sebe na výsledný dojem z obce, určitě budou k příjemným vjemovým zážitkům patřit výše jmenované stavby, ale i ostatní u kterých byla doposud zachována a respektována jejich architektonická hodnota se snahou tuto hodnotu chránit a udržet i nadále.

Za povšimnutí stojí spojovací článek těchto staveb a tím je opukový kámen.

Kámen vetknutý ve stavbách tvoří originalitu obce a je krásnou ukázkou toho, když se lokální přírodní materiál použije praktickým funkčním a estetickým způsobem, dochází tím k posílení „ducha místa“. Čím více lokálních materiálů se použije při stavbách v obci, tím dojde k většímu propojení s místem, okolní krajinou a obec se pak stává neoddělitelnou součástí krajiny, což ve výsledku činí harmonický a pozitivní výsledný dojem.

4.2 Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Místa, která v současné době tvoří v zastavěném území obce hodnotu, kterou se snažíme udržet nebo zvýšit drobnými úpravami uskutečněnými na základě například i menších ideových skic.

-
- **Travnatý trojúhelník u obecního úřadu**
 - **Zastřešené kontejnery za malou návsi**
 - **Nově zastavěná severní část obce**
 - **Nově zastavěná jižní část obce**

Travnatý trojúhelník u obecního úřadu

Jedná se o menší travnatý ostrůvek na parcele č. 795/1 ve vlastnictví městyse Žernov. Tento pozemek se nachází na křižovatce vedoucí k obecnímu úřadu a na návěs.

Přednosti:

- Místo, které se nachází na třech pohledových osách, kde směrem od obecního úřadu tvoří horizontální pohledové zakončení na křížení s hlavní komunikací. Místo si tedy žádá reprezentativnější charakter s přihlédnutím k návaznosti a průhledu do volné krajiny.
- Toto místo se stává „vstupní branou do srdce obce, a proto je třeba věnovat mu větší pozornost.

Nedostatky:

- Poměrně malý prostor, kde hrozí nebezpečí najíždění vozidel do vegetačního prostoru.
- V zimním období mohou nastat problémy s posypovými solemi z okolních silnic nebo s nahrnutím větší vrstvy sněhu.

Možné řešení:

Tvar ostrůvku doporučuji zanechat, jeho obvod lemovat nízkým obrubníkem z kamenných kostek z důvodu částečné zábrany najíždění vozidel. Z horní strany po spádnicí zhotovit obrubu s mezerami, aby mohla téci k vegetaci srážková voda. Na celé ploše založit nižší květnatou louku (z důvodu bezpečnosti provozu) s dominující barvou žlutou a modrou v návaznosti na barevnost znaku obce.

Foto ukončení osy pohledu (www.en.mapy.cz)

Foto (www.en.mapy.cz)

Zastřešené kontejnery za malou návší

Na obecní parcele č. 79 nechala obec zbudovat přístřešek na tříděný odpad v kontejnerech. Přístřeškem se nesourodé nádoby na odpad sjednotily a v jeho blízkosti byl ještě vysazen strom. Platí zde to samé jako u přístřešku na návsi, že první fáze (tj. sjednocení kontejneru) byla správně provedena, ale ještě by bylo vhodné tento přístřešek začlenit do blízkého prostředí, ve kterém se nachází. Jeho současná povrchová úprava nekoresponduje s žádným z okolních prvků, a proto je navržena změna povrchové úpravy do barvy bílé nebo tmavohnědé.

Rovněž začlenění přístřešku vhodnou kvetoucí zelení napomůže ke zvýšení estetického účinku, kde je odvedena pozornost návštěvníka od přístřešku k barevnému efektu výsadby.

Současný stav

Navržené řešení

Nově zastavěná severní část obce

Parcela č. 1385/1 se nachází u nově zastavěných pozemků ve vlastnictví obce Žernov. Rozlohu má 3 076 m² a do této výměry náleží i přístupová komunikace k novostavbám.

Z důvodu nejednotnosti staveb (materiál, barva, architektonická skladba aj.), nezapadá tato nová zástavba do současného architektonického konceptu obce, což se může částečně eliminovat vhodnou výsadbou zeleně, kterou bohužel obec nemůže soukromým vlastníkům nijak nařídít, ale díky této obecní parcele lze tento nesourodý aspekt do určité míry eliminovat. Ke zlepšení celkové situace by přispěla kulisová výsadba stromů a keřů na výše jmenovaném obecním pozemku směrem od pole, kde by tato výsadba přispěla k mnohým zlepšením.

Výhody osázení:

Lepší začlenění různorodých architektonických prvků do prostředí obce a do krajiny (bezprostřední návaznost na krajinu).

Protiprašná, protierozní, protipesticidní, protivětrná a protimrazová ochrana zastavěného okraje obce ze severní strany.

Z různých pohledů z okolních vesnic (Červená Hora, Všeliby) zanikne nebo se velkou měrou zmírní poněkud kýčovitý pohled na nesourodé stavby, které narušují vnímání cennějších prvků v krajině Babiččina údolí.

Vhodně zvolenou zelení dojde k propojení sídla s krajinou a k souladné hře barev, světla a stínů, důležitých pro výsledný krajinný ráz a pozorovatelský dojem.

Zeleň v nemalé míře přispěje nejen ke kráse krajiny, ale prospěje i člověku a živočichům – v letních měsících odpařuje mnoho vody, což ochlazuje okolí a činí je lépe obytným, zachycuje prach, tlumí pachy, brzdí nárazové a mrazivé větry, pohled do zelené plochy uklidňuje a zbavuje člověka napětí a stresu.

Proto, aby zezeň plnila nejen tyto funkce, ale řadu jiných, je třeba aby v zeleném pásu byla zastoupena zezeň různých typů (stromy, keře, louka).

V historické době se stálezelených jehličnanů příliš neužívalo, neboť se hledělo spíše na užitek a také nebylo co pohledově zakrývat – stavby z přírodních a lokálních materiálů tvořily přirozenou součást krajiny.

Dnes tomu tak bohužel není a pokud bychom nezačleňovali do zelených pásů i zezeň jehličnatou, plnil by tento pás svoji funkci pouze částečně. Z důvodu možnosti napadení jehličnaté zezeň chorobami a škůdci (sypavka, kůrovec aj.) by bylo lépe prostřídát smrky s borovicemi a netvořit tak jednodruhový porost. V praxi by to pak mohlo vypadat tak, že směrem od pole by byl pás tvořen stálezelenými dřevinami (borovice lesní, smrk ztepilý), dále by přecházely v ovocný pás (jeřáb ptačí, jablň lesní, slivoň trnka, myrobalán sp.), dále nižší, keřové skupiny (růže šípková, bez černý, svída krvavá aj.) až po luční porost, kde bych doporučil udělat lokální analýzu okolní přírodní vegetace a dle výsledku zajistit výsev shodného druhového zastoupení. Tato louka by byla cca 2x do roka sekána. Je důležité ve fázi vzcházení lučního porostu nenechat nalétnout do těchto míst jiné agresivní druhy rostlin, které se pak stávají problematickými a plevelnými – př. pcháč oset, šťovík koňský aj.

V tomto konkrétním případě se jedná o poměrně úzký pruh, kde by mohla být řadová, smíšená zezeň.

Jiná situace nastane, až bude zastavěná další parcela s č. 1328, která je v územním plánu zahrnuta do zastavitelného území obce (viz navržené možné řešení), pak se stane nejdůležitější zezeň ta, která odděluje novou zástavbu od pole.

V nově vzniklé ulici, která bude dělit severní a jižní zástavbu nových domů, může na parcele č. 1385/1 vzniknout zezeň s částečně i rekreační funkcí (lavičky, menší dětské hřiště aj.).

Dle platného územního plánu je třeba do zastavitelných ploch navrhovat stavby, které svým materiálovým, hmotovým i barevným řešením vycházejí ze stávající venkovské zástavby sídla. Důvodem je, že se jedná o území, které má zachované větší množství tradiční venkovské architektury, která je určujícím znakem dochované hodnoty krajinného rázu oblasti. Toto je nejen základní princip památkové péče, ale zároveň naplňuje i priority ochrany přírody a krajiny, neboť se v daném případě jedná dle Správy CHKO Broumovsko o jednu ze „vstupních bran“ do prostoru NPP.

Současný stav – půdorys (www.ikatastr.cz)

Současný stav – foto

Současný stav půdorys (www.ikatastr.cz)

Navržené možné řešení, půdorys (www.ikatastr.cz)

Nově zastavěná jižní část obce

U tohoto území, které se nachází na jižním (spodním okraji obce) platí podobné, jak bylo psáno výše, s tím, že původní vzrostlá vegetace pomáhá tyto stavby lépe včlenit do krajiny. Parcela č. 1524 je ve vlastnictví obce Žernov a zaujímá rozlohu 2 392 m². Je také součástí příjezdové komunikace k novostavbám.

Na okraji komunikace se nachází ovocné stromy (slivoně), které přirozeně prostupují do intravilánu obce a tím dochází k propojení soukromých zahrad s krajinnou zelení.

Současný stav půdorys (www.ikatastr.cz) a **foto** (www.en.mapy.cz)

4.3 Zeleň v extravilánu obce

Místa v krajině, která dávají obci možnost větší integrace do okolního prostředí, které je natolik důležité, že bez něho obec ztrácí své kořeny a nemá ani trvale udržitelnou budoucnost.

Extravilánová zeleň ovlivňuje zejména:

- snížení síly větru v obci
- snížení vysokých letních teplot a zvýšení vzdušné vlhkosti v obci
- snížení hluku a prachu v obcích
- snížení jedovatých pesticidních zplodin na soukromých zahradách (převážně v okrajové části obce)
- zvýšení úrodnosti ovocných stromů v soukromých zahradách a zvýšená produkce medu (vhodní opylovači, medonosné rostliny)
- snížení půdní eroze
- estetickou hodnotu v krajině (průhledy, výhledy, orámování propojení obce do krajiny ...)
- ostatní faktory, zejména pro zachování ekologické stability (absorpce vodních srážek – zásadní při přívalových deštích), jako úkryt pro dravce lovcí na polích myši, jako potrava a hnízdění mnohých obratlovců aj.)

U městyse Žernov byla vytipována tato místa:

- **Zeleň podél komunikace ve směru na Červený Kostelec**
- **Řadová výsadba topolů**
- **Stromořadí u rozhledny**
- **Ovocné stromořadí směr Všeliby**

Zeleň podél komunikace ve směru na Červený Kostelec

Parcela č. 1391 ve vlastnictví městyse Žernov se nachází podél hlavní komunikace ve směru z Červeného Kostelce na Českou Skalici. Rozlohu zaujímá 810 m² a jedná se o zatravněný pruh se smíšenou výsadbou slivoní, javorů a keřů. To, že se zde nachází zeleň je velice správný počín ze strany obce a v případě jakéhokoli zásahu do zeleně je třeba postupovat uvážene. V případě řezu by se mělo jednat o řez během vegetace (od května do srpna) s odstraňováním nebo lépe zakracováním slabších větví do průměru 5 cm, které by v pozdější době po zesílení mohly vadit provozu. Řezat silné větve v době, až když nám překáží, je nesprávné a nepřípustné. Stromy jsou pak silně poškozeny a oslabeny. Směrem od pole je třeba respektovat kořenovou zónu stromů a v případě mladých větví rostoucích do silnice nebo do pole, je vždy lépe větev zakrátit (tím se podpoří její obrůstání) a až třeba další rok je možno větev v případě potřeby zakrátit hlouběji na mladé dřevo s respektováním síly větve a celkové vyváženosti koruny.

Ve zmiňované zeleni podél silnice na Červený Kostelec došlo k pokácení některých suchých stromů a zde je určitě správné přemýšlet o nové dosadbě z hlediska její perspektivy do budoucna.

Současný stav půdorys (www.ikatastr.cz) a foto

Řadová výsadba topolů

Na parcelách č. 1241 a 1252 v majetku městyse Žernov se v současné době nacházejí sloupovité topoly, které tvoří vysokou živou stěnu a větrolam. Na tak úzkém pozemku je to správně zvolený druh, který také snáší poměrně hluboký zmlazovací řez. Nevýhodou topolu je jeho křehké a měkké dřevo, kdy by mohly nastat určité potíže s padáním větví na vozovku. Doporučuje se tyto topoly pravidelně kontrolovat a suché nebo poškozené větve včas odstranit, zakrátit a celkově korunu odlehčit. Nové a mladé dřevo by mělo vždy vyrůstat z pevného kmene, který není napaden hnilobou nebo houbou.

Současný stav půdorys (www.ikatastr.cz) a foto

Stromořadí u rozhledny

Travnatý pás podél parcely č. 1251 (ostatní plocha, komunikace ve vlastnictví městyse Žernov) byl v předchozích letech v rámci Programu rozvoje venkova a projektu „Polní cesty Žernov 1, okres Náchod“ osázen smíšenými stromy, které jsou po okraji soukromých pozemků. Ze strany majitelů pozemků dochází k přiorávání pole až ke stromům a některé stromy jsou již značně poškozeny. Byť byla výsadba tohoto stromořadí dobrý počín a naskytne-li se možnost dostat stromy do krajiny, rozhodně je správné toho využít, je třeba také pamatovat na perspektivu a možnou udržitelnost takových výsadeb do budoucna.

Současný stav půdorys (www.ikatastr.cz) a foto

Ovocné stromořadí směr Všeliby

Na hranici obecního pozemku s parcelním č. 1492 byla nedávno provedena v rámci komplexních pozemkových úprav výsadba ovocných stromů mezi obecní komunikací a poli.

Jedná se o poměrně složitou situaci s ohledem na budoucí údržbu stromů.

Takové výsadby bývají často nevratně poškozovány z důvodu ořezu korun z obou stran a poškozování kořenů směrem od pole.

Ovocné stromořadí je jedním z velmi důležitých krajinných prvků v obci. Plní řadu nezastupitelných rolí nejen pro krajinu, ale i pro obec samotnou (její malebnost a integrita do okolí). Je třeba tyto aleje v co největší míře chránit a v případě úhynu dosazovat. Velkým rizikem pro tato stromořadí se stává člověk s motorovou pilou v ruce. Stromy samy o sobě nemívají zdravotní problém bez předchozího přičinění člověkem.

Každý zásah do dřeva stromů silně zkracuje jejich životnost. Bohužel se stává, že dokud jsou stromy mladé a řez relativně dobře snáší, tak si jich nikdo nevšímá, až teprve v tom nejlepším produkčním věku (za cca 20/30 let), kdy už na stromě nelze cokoli měnit, bývá strom silně poškozen nesprávným řezem do staršího dřeva.

Nejhezčím krajinným prvkem je strom ve své plné kráse (přirozený habitus stromu – bez řezu). Pokud by však měla být u cesty zmrzačená torza řezem, pak raději tvarujeme stromy hned od mládí (na kosterních/hlavních větvích) do ploché koruny, která nebude vadit ani zemědělcům, ani silničářům. Je to však nouzová varianta a únik před řezem zmrzačenými stromy. Lepším řešením je pochopitelně stromy respektovat. Respektovat jejich kořenový systém a také prostor pro kořenový systém a korunu a na to pomýšlet již při výsadbě.

Jednou z možností je směna obecního pozemku (aby nepřišli zemědělci o výměru půdy) za širší travnaté pásy u stromů a nedocházelo tak k poškozování kořenů a jejich korun. Travnaté pásy pod stromy by tak zároveň sloužily jako protierozní opatření, kterých je v krajině stále hodně málo.

Současný stav půdorys (www.ikatastr.cz) a foto

5. Místní části

Rýzmburk

Je místní částí nebo osadou spadající pod obec s pověřeným obecním úřadem Žernov. Nachází se západním směrem od obce Žernov nad údolím řeky Úpy. V osadě se nachází cca 5 obytných stavení s hotelem Rýzmburk.

Název osady byl odvozen od historického hradu, který zde v minulosti stával. Z hradu se do dnešních dnů dochovaly pouze zbytky podsklepené brány, hradeb a klenutých sklepů. Hradní zříceniny jsou volně přístupné. Hrad byl založen ve 2. polovině 13. století. První písemná zmínka pochází z roku 1319. V roce 1544 koupil Rýzmburk Bernard Žehušický z Nestajova a učinil z něj centrum celého panství. Na rozhraní 16. a 17. století byl hrad opuštěn, v roce 1634 jej vyplenilo císařské vojsko a v roce 1641 Švédové. Na konci 17. století byl kámen z Rýzmburku používán jako stavební materiál, poté zůstal Rýzmburk zříceninou.

Rýzmburský altán

Altán byl vystavěn roku 1798 vévodou Petrem Kuronským na místě bývalého gotického hradu. K výstavbě altánu posloužily i zbytky zdíva původního hradu, které byly dále použity i při stavebních pracích na ratibořickém zámku. Z altánu je výhled do údolí Úpy a k Jestřebím horám. Rýzmburk zasahuje již do oblasti Babiččina údolí, stejně jako ostatní navazující zajímavosti.

Červený most

Stavba je zajímavou technickou památkou Babiččina údolí, kde překlenuje řeku Úpu pod Rýzmburským altánem. Jedná se o dřevěný trámový most na kamenných pilířích, který je mořený do výrazné rubínové barvy. Přes most vedou značené turistické trasy, červená a modrá.

Bílý kopec na parcele č. 1190 ve vlastnictví státu a ve správě Agentury ochrany přírody a krajiny se nachází na katastrálním území Žernov v místní části Rýzmburk.

Byly zde vysazeny ovocné stromy – (ovocný sad), který nostalgicky připomíná minulou dobu, kdy se ovocné stromy takto hojně pěstovaly. Je součástí Babiččina údolí a tvoří jeho součást jako významný krajinný prvek.

6. Orientační propočet nákladů

Orientační propočet by měl sloužit převážně k cenové představě, k jaké částce se bude realizované dílo přibližovat. Skutečná cena díla se může lišit a u větších zakázek řádově i o desítky tisíc korun. Konečná cena díla pak závisí na různých okolnostech jako jsou poctivost zhotovitele a dodržování technologií při realizaci díla, vzdálenost sídla realizační firmy od místa realizace, svépomocné práce ze strany obce, momentální dostupnost navržených materiálů, možnost deponie odpadu na obecním pozemku aj.

Stavby podtrhující ráz obce

Orientační propočet nákladů na úpravy " Stavba č.p. 3"

č.pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	odstranění současných jehličnatých keřů	m ²	9	150,00	1 350 Kč
2	doplnění zeminy	m ³	0,5	1400,00	700 Kč
3	založení trvalkového záhonu včetně mulče	m ²	9	2000,00	18 000 Kč
4	přepravní náklady	km	250	30,00	7 500 Kč
	hrubé náklady celkem				26 200 Kč

cena je orientační, včetně práce a materiálu

Ostatní místa v intravilánu obce a jejich zeleň

Orientační propočet nákladů na úpravy " Travnatý trojúhelník u obecního úřadu"

č.pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	odstranění drnu s odvozem	m ²	60	65,00	3 900 Kč
2	doplnění zeminy	m ³	5	1400,00	7 000 Kč
3	založení krajinné louky	m ²	60	120,00	7 200 Kč
4	přepravní náklady	km	100	30,00	3 000 Kč
	hrubé náklady celkem				17 200 Kč

cena je orientační, včetně práce a materiálu

Orientační propočet nákladů na úpravy " Nově zastavěná severní část obce"

č.pol.	Popis položky	Měrná jedn.	Počet měř. j.	Jednotková cena	Cena celkem
1	výsadba listn. Stromů ok 12/14 s balem včetně úvazků, kotvení, ochrany před okusem a výchovného řezu.	ks	16	6000,00	96 000 Kč
2	výsadba domácích keřů	ks	200	200,00	40 000 Kč
3	zamulčování výsadeb (štěpka, kůra)	m ²	300	280,00	84 000 Kč
4	zahradnický kompost	m ³	5	1400,00	7 000 Kč
5	založení krajinného trávníku	m ²	900	60,00	54 000 Kč
6	přepravní náklady	km	600	30,00	18 000 Kč
	hrubé náklady celkem				299 000 Kč

ceny jsou orientační, neboť není znám podrobný plán osázení, ani stav pozemku před realizací

7. Implementační část

Pro úspěšné nastavení a praktické využití strategického dokumentu je nezbytné definovat a popsat následující oblasti:

- Způsob řízení a organizační zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně
- Systém financování Strategie rozvoje zeleně
- Aktualizace Strategie rozvoje zeleně
- Monitoring a vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje zeleně

7.1 Způsob řízení a organizační zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně

Pokud má dojít k naplnění cílů strategie, je potřeba zajistit jednoznačný způsob jejího řízení. Ten musí vycházet ze systému řízení obce, kdy zastupitelstvo je orgán řídicí a vedení obce spolu se zaměstnanci úřadu je orgán výkonný. Systém řízení strategie rozvoje zeleně naznačuje následující schéma.

**Znárodnění způsobu řízení a organizačního zajištění naplňování Strategie rozvoje zeleně
v obci Žernov**

Řídící skupina

Řídící skupina představuje hlavní orgán, který je zodpovědný za postupné naplňování strategie. Řídící skupina rozhoduje o tom, zda přijme/nepřijme a schválí/neschválí předložené rozvojové projekty (včetně jejich navrženého rozpočtu), které jsou v souladu se schváleným plánovacím dokumentem. Řídící skupina dále určí osobu, tzv. garanta, jehož rolí bude iniciovat a koordinovat všechny činnosti spojené s realizací a aktualizacemi strategie. Garant by měl být jeden z členů řídicí skupiny, příp. výkonného týmu.

Výkonný tým

Výkonný tým je složen z představitelů obce a vybraných zaměstnanců obce. Vedoucím výkonného týmu je starosta obce. Stěžejním úkolem výkonného týmu v procesu implementace strategie je předkládat řídicí skupině konkrétní návrhy projektů a rozvojových aktivit, které jsou v souladu se schváleným strategickým dokumentem. Dalšími úkoly výkonného týmu jsou: monitoring a průběžné vyhodnocování naplňování jednotlivých aktivit a zajištění aktualizace strategie (vlastními silami či za pomoci externí osoby).

Do procesu implementace Strategie rozvoje zeleně budou zapojeny i další subjekty, které budou plnit funkci poradní.

7.2 Systém financování Strategie rozvoje zeleně

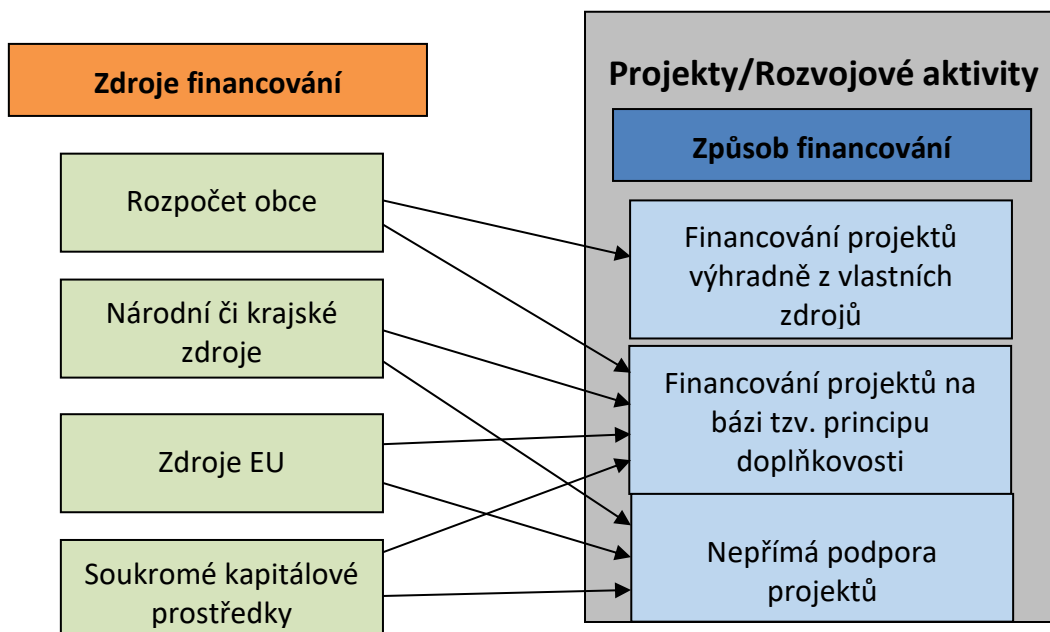
Z hlediska naplňování jednotlivých projektových záměrů strategie jsou nutné finanční prostředky. Realizace řady navržených aktivit se bezpochyby neobejde bez vnější finanční podpory. Proto je důležité využívat dostupné vnější finanční zdroje, jejichž příspěvek významně napomůže k jejich realizaci.

Financování rozvojových aktivit lze zajistit třemi předpokládanými způsoby:

1. **Financování projektů výhradně z vlastních zdrojů** – jednotlivé projekty jsou financovány výhradně z rozpočtu obce.
2. **Financování projektů na bázi tzv. principu doplňkovosti** – jednotlivé projekty jsou financovány z převážné části prostřednictvím externích finančních zdrojů a částečně z vlastních zdrojů. Externí finanční prostředky lze rozdělit na nevratné (dotace, granty) a vratné (úvěry, zápůjčky apod.). Především nevratné externí finanční prostředky představují velmi významný podíl finančních zdrojů, které jsou potřebné k realizaci daného projektu (mohou pokrýt až 85 či 90 % celkových nákladů projektu). Z pohledu externích zdrojů lze uvažovat o následujících zdrojích financování:
 - z rozpočtu Evropské unie – strukturální fondy EU
 - ze státního rozpočtu ČR
 - z rozpočtu Královéhradeckého kraje
 - ze soukromých kapitálových prostředků (bankovní úvěry, zdroje soukromého sektoru, prostředky nestátních neziskových organizací).
3. **Nepřímá podpora projektů** – obec Žernov se nepodílí ani finančně ani realizačně na přípravě a realizaci projektů. Role obce je v tomto případě iniciační a komunikační, čímž napomáhá k prosazování daného projektového záměru.

Vazby systému financování znázorňuje následující schéma.

Vazby systému financování Strategie rozvoje zeleně v obci Žernov

7.3 Aktualizace Strategie rozvoje zeleně

Nedílnou součástí implementace strategie je i její aktualizace. Jedná se totiž o tzv. „živý“ dokument, který by měl být aktualizován v čase a reagovat tak na aktuální změny politické, hospodářské, společenské či legislativní. Je proto žádoucí, aby se Strategií rozvoje zeleně bylo pracováno v čase a v návaznosti na její monitorování a vyhodnocování naplňování docházelo taktéž k její aktualizaci.

Aktualizace může být provedena buď dodatkem ke stávající strategii, nebo přímo úpravou strategie, čímž vznikne nová verze. Je nezbytné uvést termín aktualizace a vyznačit provedené změny.

Za zajištění aktualizace a dílčích revizí strategie je zodpovědný výkonný tým.

7.4 Monitoring a vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje zeleně

Systém monitoringu a vyhodnocování realizace Strategie rozvoje zeleně v obci Žernov je důležitou součástí celého strategického dokumentu. Je žádoucí, aby monitoring a vyhodnocování naplňování strategie byl prováděn průběžně a mohl tak pružně reagovat na aktuálně vzniklé situace. Faktorů, které mohou vstupovat do realizace strategie a mít na ní pozitivní či negativní vliv je skrze politické, společenské, hospodářské a legislativní prostředí mnoho. Nelze tedy předpokládat, že do realizace strategie nebude potřeba zasahovat.

Za monitoring a vyhodnocování naplňování strategie je odpovědný výkonný tým.

(Metodika přípravy veřejných strategií, ve znění aktualizace z prosince 2018)

8. Závěr

Velkou předností obce je její umístění v malebné krajině Babiččina údolí. Jednoznačnými pozitivy obce jsou také stavby, které si zachovávají venkovský vzhled a tím neztrácí kouzlo původní venkovské koncepce zanechané jako poselství našich předků. Týká se to jak použitých přírodních materiálů, tak i architektonického vyjádření stavby pomocí proporcí a symetrie. S tím souvisí tedy vnímavost místních obyvatel, kteří se většinou snaží o zachování původního harmonického vzhledu jejich obydí. Převažujícím stavebním prvkem u starších staveb je kámen, který je originálním prvkem obce nejen jako stavební materiál, ale dal vzniknout i názvu celé obce.

Jako většina obcí i obec Žernov se potýká s podobnými problémy, narušující řád a harmonii obce. Z opakujících se problémů narušujících harmonii obce to jsou:

- Kontejnery na tříděný odpad, které svojí barevností, tvarem, materiálem a většinou i umístěním neharmonují se svým okolím. Obec tuto problematiku řeší sjednocujícími přístřešky, což je také správné řešení.
- Novostavby, které svojí architekturou a barevným provedením nerespektují již stávající základní ráz obce, což je navíc umocněno významnou lokalitou Národní přírodní památky Babiččina údolí, kde jakýkoli nesoulad narušuje nejen obec samotnou, ale i cennou národní přírodní památku.
- Cizí dřeviny (túje, jalovce, stříbrné smrky, pestrolisté kultivary aj.) nepatřící do venkovského prostředí a narušující vesnický ráz.

Je třeba, aby si venkovský člověk uvědomil, že výsadbou zlatolistých, stříbrnolistých a jinak barevných a jehličnatých dřevin, nevnaší do obce nějakou zvláštnost, ale naopak chaos a zmatek, který vrcholí tím, že se obec izoluje od okolní přírody a stává se samostatným celkem bez přirozené návaznosti na své okolí.

Naštěstí se vyskytují tyto problémy v Žernově v malé míře a správným pochopením pravých hodnot se dají mnohé chyby postupně napravit.

9. Zdroje

Územní plán obce

http://up.kr-kralovehradecky.cz/upd/_mapy/minis/?MAP= 574708 137191&TMPL=AJAX MAIN

Místopisný průvodce ČR - [online]. [2018-12-03]. Dostupné z

<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10506/zernov/>

<https://www.zernov.cz>

Strategický plán obce Žernov na období 2015 – 2025

http://www.zernov.cz/images/program_rozvoje_obce_2015-2025.pdf

Obrázky:

Znak obce

<https://www.kurzy.cz/obec/zernov-okres-nachod/symboly/>

fotky

https://en.mapy.cz/zakladni?x=16.0594219&y=50.4270593&z=19&pano=1&base=ophoto&p_id=38602443&yaw=5.872&fov=1.157&pitch=0.157